Fotó: Mirko István
2021. február 20. - **Balog Zoltán: Az egyháznak oda kell mennie, ahol az emberek vannak**

– Bármilyen vezető szerepben van az ember a mi egyházunkban, minden a gyülekezetekért történik – mondja Balog Zoltán püspök, a Magyarországi Református Egyház új zsinatának szerdán megválasztott lelkészi elnöke. Az egyik legfontosabb feladatnak azt tartja, hogy meg kell erősíteni lelkileg, szellemileg és anyagilag is azokat a civilizációs végpontokat, ahol az utolsó remény az egyház. A Magyar Nemzetnek adott exkluzív interjúban arról is beszélt, a járvány második hulláma idején hogyan készüljünk húsvétra.
– A zsinat alakuló ülésén a választás előtti rövid köszöntőjében azt mondta: „A szolgálatunkhoz két dolog kell a hiten túl, bátorság és alázat.” Korábban az ószövetségi Salamon király kapcsán arról beszélt, hogy a jó vezetőnek a bölcsesség a legfontosabb ajándék az Úristentől. Lehet egyszerre bölcsnek, bátornak és alázatosnak lenni?
– Jézus és az apostolok is arra intettek és abban mutattak példát, hogyan kell megharcolni a hitnek szép harcát. Az igaz hit megvallásához és megéléséhez bátorság kellett kétezer éve és ma is kell. A bátorság, az alázat és a bölcsesség valóban összetartozik, ezeknek vezetői erényeknek kell lenniük. Egy a lényeg, ezek mind csak a Krisztus-hitből következhetnek. Nekünk egyetlen mércénk Jézus Krisztus, ő van az életünk középpontjában, nem saját magunk – ezért az alázat. De meghátrálnunk sem szabad vagy meghajolnunk a korszellem előtt.
– Mióta érzi azt, hogy vezetőnek kell lennie, hiszen egy szegény kis faluból indult el, s a politika világában tett kitérő után tért vissza a református egyházba, annak is a legmagasabb választott tisztségébe?
– Életemet a szülői ház öröksége, indíttatása határozta meg, akkor is, amikor küzdöttem ellene. Úgy születtem az egyházba, hogy szüleim lelkész házaspárként egyszerre szolgáltak és vezettek abban a pici borsodi bányászfaluban, ahol felnőttünk. A vezetés ott kezdődik, amikor felelősséget érzünk és vállalunk azért a közösségért, amelyben élünk. Ezt először az édesapámnál láttam, aki nemcsak az emberek lelkével foglalkozott, de az emberek apró-cseprő gondjaiig mindennel, így ha kellett, megküzdött a helyi pártbizottsággal is, hogy hittanórákat lehessen tartani. Bízom benne, hogy legalább annyit tanultam édesanyámtól is, aki a lelke volt ennek a közösségnek, s a gyógyszerreceptek elolvasásától kezdve a házasságok gondozásán

és a gyereknevelési tanácsokon át a receptek megosztásáig minden lelki problémában igazi odafigyeléssel fordult a falu lakóihoz. Mind a kettő fontos a vezetésben: egyfelől a határozottság, a tudása annak, hogy milyen úton kell mennie a közösségnek, másfelől a lelki nyitottság, kedves derű, amivel az embereket meg kell tudni hallgatni és érteni. Innen indultam és ez a mai napig kísér. Amióta elvégeztem a teológiát, bárhová kerültem, a belső elhivatottság ugyanaz maradt: annak a közösségnek, amelynek a munkahelyi főnöke vagyok, egyben pásztora is legyek.
– Sokan furcsállták és bírálták, hogy politikusból, volt miniszterből lett püspök, majd most a zsinat lelkészi elnöke. Elődje, Bogárdi Szabó István dunamelléki püspök viszont azt nehezményezte, hogy még az egyházon belül is lábra kapott a „fennkölt aggály” az ön előéletével kapcsolatban.
– Soha nem tettem le a palástot, akkor sem, amikor közéleti, politikai pályára léptem. Az aggodalmakat részben értem, hiszen a politikának sokan csak a piszkos oldalát látják, de a magyar református hagyomány szerint a lelkipásztorok mindig vállaltak közéleti szerepet, a református közéleti ember pedig Bethlen Gábor óta mindig vállalt egyházi szerepet. Lelkészek küzdöttek a szabadságharcokban, de az országgyűlésben is, miniszterelnökök voltak egyházkerületi főgondnokok, miniszterek voltak egyházunk jogtanácsosai, zsinati elnökök, egészen addig, amíg ezt a hagyományt erőszakkal meg nem szakították a második világháború után. Büszkék lehetünk arra, amit a magyar reformátusság ötszáz év alatt ennek a nemzetnek adott. És azért adta, mert a feladatot és a talentumot is Istentől kapta. Ezt tovább kell adni, ha miniszteri szerepben, akkor miniszterként, ha püspöki szerepben, akkor püspökként, ha édesapai szerepben, akkor édesapaként. A lelkipásztorság lényege felelősséget vállalni az egész emberért: a testért, lélekért, szellemért.
– Mennyiben kíván más képességeket, talentumot felelősséget vállalni egy néhány száz fős gyülekezetért és egy több mint egymillió tagot számláló közösségért?
– Nagyon fontos, hogy bármilyen vezető szerepben van az ember, a mi egyházunkban, minden a gyülekezetekért történik. Az egyház első számú szolgái a zsinat két elnöke. A lelkészi elnök a lelkipásztorok pásztora. Az én feladatom, hogy megteremtsem jogilag, anyagilag, infrastrukturálisan és emberileg a szolgálat ideális feltételeit. A szolgálatot azok végzik, akik ott vannak a gyülekezetekben és az iskolákban, a kórházakban, az idősotthonokban, a cigánytelepeken. Ők az igazán fontosak.
– Amikor a tisztújítás során elvállalta a jelöltséget, milyen püspöki, illetve elnöki programot hirdetett meg?
– A programhirdetés a politikában természetes, de nálunk ez valójában a testületek dolga. Ők fölötte vannak azoknak, akiket vezetőnek megválasztanak, mert alkalmasnak látják arra a feladatra, amire embert keresnek. Számomra a közakarat megvalósulása lesz a legfontosabb. Éppen ezért a legelső feladatnak azt tartom, hogy építsük és erősítsük az egymás iránti bizalmat és a belső szolidaritást, amit a világ körülöttünk – a politikától a médiáig – folyamatosan próbál rombolni. Ha engedjük, hogy megosszanak bennünket különböző pártos érdekek mentén, akkor elvesztettük a mérkőzést. De ha a bizalomból közakarat formálódik, akkor abból meg fog születni a cselekvés is. Püspök- és főgondnoktársaimmal ugyanazt mondjuk: meg kell erősíteni a szolgálattevőinket, azokat, akik a közösséget építik. A magyar embereknek olyan közösségre van szükségük, ahol otthonra találnak, erőforrásra, mely segít nekik abban, hogy az életben megállják a helyüket, jól neveljék a gyermeküket, jól szeressék a házastársukat, a munkahelyükön tisztességesen tudjanak dolgozni, és rendben legyenek önmagukkal, mert rendben vannak az életük Gazdájával, magával a teremtő és szabadító

Istennel. Ehhez kellenek az erős közösségek, és akik ezeket a közösségeket összetartják és építik, azok a lelkipásztorok és a presbiterek.
– A református egyházban régóta sok szó esik a lelkészek, főként a periférián szolgálók nehéz helyzetéről, mindennapi gondjairól-bajairól. Ebben mikor lesz érdemi javulás?
– Lelkipásztoraink ma sok helyen nehéz helyzetben vannak lelkileg, szellemileg és az életkörülményeik is javításra szorulnak. A legfontosabb dolgunk éppen ezért a hivatásgondozás, a paraklézis, tehát a bátorítás, lelki megerősítés. A paraklétosz azt jelenti ógörögül, hogy pártfogó, vagyis az ő szószólójuk, ügyvédjük szeretnénk lenni. A másik kihívás az egyház határain kívül és belül zajló szellemi küzdelem. Megpróbálnak minket, keresztyéneket mindenfajta hangzatos, divatos, de hamis ideológiák nevében megbélyegezni csak azért, mert ragaszkodunk ahhoz a tanításhoz, amit az őseinktől örököltünk. Ebben is kell a bátorság, szembe kell úszni az árral. Meg kell erősíteni anyagilag is azokat a civilizációs végpontokat, ahol az utolsó remény az egyház. Ez igaz az egész Kárpát-medencére. Az egyház akkor sem hagyhatja magára az embereket, ha már mindenki elhagyta őket. A lelkész nevéhez híven a közösség lelke, és annak kell lennie a legkisebb, legelhagyatottabb településeken is. Miközben az új lakóparkokban élők, meg a hagyományos lakótelepek népe lehet legalább ennyire elveszett. A célom, hogy minden szükséges – lelki, szellemi, anyagi – erőforrást biztosítsunk ezeknek a helyeknek. A feladat egyszerű, de életbevágóan fontos: az egyháznak oda kell mennie, ahol az emberek vannak.
– Hamvazószerdán alakult meg az új zsinat, ezzel megkezdődött a felkészülés húsvétra. Tavaly üres templomokban ünnepeltük a húsvétot, de ön a Hold utcai prédikációjában akkor arra mutatott rá, hogy mennyi áldás lett ebből a járványból, Isten hány meg hány szívet nyitott meg a bajban – a korlátozások, az elszigeteltség, a pánik és pánikkeltés közepette – a szeretetre, a figyelemre, a jóra, a segítségre. Most, a járvány második hulláma idején hogyan készüljünk húsvétra?
– Hálás vagyok, hogy a kormány a koronavírus-járvány második hullámában, más országoktól eltérően, a templomokra nem írt elő korlátozó szabályokat. Mi tartottunk karácsonykor is istentiszteletet, minden óvintézkedés betartása mellett. Most is arra buzdítottam a zsinati ülésen mindenkit, hogy nyissuk ki a templomokat, hívjuk meg az embereket – szigorúan a szabályok betartásával. Ha a boltba is elmegyünk mindennap, akkor legalább egyszer egy héten a templomba is el lehet menni, mert az embernek szellemi, igei táplálékra is szüksége van. Semmivel nem kockázatosabb templomba menni, mint bevásárolni. Legyünk ebben bátrabbak! A mostani helyzet sok szempontból hasonlít a történelem legelső húsvétjára. A győzelmet, a feltámadást megelőzte nagypéntek. A nagypéntek elveszettségének, sötétségének, kilátástalanságának az átélése nélkül nem értjük meg azt, hogy mit jelent a feltámadás ragyogó fénye és öröme. Jó lenne, ha nemcsak egyszerűen arra vágynánk, hogy a járvány elmúlta után kapjuk vissza a régi életünket, hanem új életre vágynánk, amelyik más, jobb, tudatosabb, mint a régi volt! Ne tagadjuk, hogy a bajt végső soron mi, emberek idéztük elő globálisan, a következményekkel nem törődő felelőtlen és mértéktelen életmódunkkal. A többség persze alig várja, hogy újra belevesse magát abba, ami olyan jó volt előtte. De a keresztyén közösségben fel kell ismernünk, hogy ezt így nem szabad folytatni. A mi dolgunk, hogy kiálljunk és hirdessük az örök érvényű igei üzenetet a XXI. században, akár alkalmasak erre a körülmények, akár nem. Bátran és alázatosan.

Faggyas Sándor